

TEMATSKI INFORMATIVNI ČLANAK O EUROPSKOM SEMESTRU

STJECANJE TERCIJARNOG OBRAZOVANJA

1. UVOD

Povećanje broja osoba koje završavaju tercijarno (više) obrazovanje i poboljšanje njegove kvalitete važni su za održiv i uključiv rast. **Višim stopama stjecanja tercijarnog obrazovanja, u kombinaciji s povećanjem njegove kvalitete i relevantnosti, mogu se ublažiti nedostaci vještina** u gospodarskim sektorima koji se temelje na znanju. Time se pak promiču rast produktivnosti, inovacije i konkurentnost. S obzirom na brz ritam tehnološkog napretka i intenzitet tržišnog natjecanja u svijetu te tržišta rada koja zahtijevaju sve veće razine vještina, visokim razinama stjecanja tercijarnog obrazovanja može se održati pametan i održiv rast. S druge strane, stalne nejednakosti i zemljopisne razlike u stjecanju visokog obrazovanja dovode do pogoršanja opće nejednakosti među regijama EU-a i uzrokuju neujednačen rast¹.

Strategijom Europa 2020. utvrđena je **glavna ciljna vrijednost kojom se broj broja osoba u EU-u u dobi od 30 do 34 godine koje su stekle tercijarno obrazovanje nastoji povećati na najmanje 40 %**. Države članice utvrdile su i nacionalne ciljne vrijednosti, koje su u nekim slučajevima i ambicioznije (grafikon 1.). Napredak u ostvarenju tih ciljnih vrijednosti bio je stabilan tijekom više od jednog desetljeća, čak i tijekom gospodarske krize.

U svibnju 2017. Europska komisija utvrdila je **obnovljeni program EU-a za visoko obrazovanje**². Ta Komunikacija usmjerena je na povećanje pristupa i

sudjelovanja u visokom obrazovanju te na smanjenje stopa napuštanja školovanja. To se nastoji postići pružanjem transparentnijih informacija o obrazovnim mogućnostima i ishodima, individualiziranog savjetovanja i financijske potpore studentima koji potječu iz skupina s niskim primanjima.

Paralelnom inicijativom o **praćenju visokoobrazovanih osoba** nastoji se poboljšati dostupnost iscrpnih, usporedivih podataka o zapošljavanju visokoobrazovanih osoba i društvenim ishodima. Cilj je toga pomoći mladim osobama u donošenju informiranih odluka, a sveučilištima u poboljšavanju njihovih studijskih programa.

Sadržaj ovog informativnog članka usmjeren je na visoko obrazovanje. U tematskom informativnom članku „Vještine za tržište rada“ nalazi se prikaz zapošljivosti visokoobrazovanih osoba u okviru opće analize potražnje za vještinama i njihove ponude.

2. IZAZOVI: PREGLED STANJA U DRŽAVAMA ČLANICAMA EU-A

Prosječna stopa **stjecanja tercijarnog obrazovanja u EU-u bila je 39,1 %** 2016. To je za gotovo pola postotnog boda više nego u prethodnoj godini i za deset postotnih bodova više u odnosu na razinu iz 2006. (grafikon 1.). Osamnaest država članica postiglo je ciljnu vrijednost od 40 % iz strategije Europa 2020. ili ju je premašilo. Četrnaest država članica postiglo je i svoje nacionalne ciljne vrijednosti za stjecanje tercijarnog obrazovanja. To su Danska, Njemačka³, Estonija, Grčka, Italija, Cipar, Latvija, Litva, Mađarska, Nizozemska, Austrija, Slovenija, Finska i Švedska.

¹ Vidjeti: „Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2015.“ i „Mind the Gap – education inequality across EU regions (Pazi na razlike – nejednakost u obrazovanju među regijama EU-a)“, 2012.

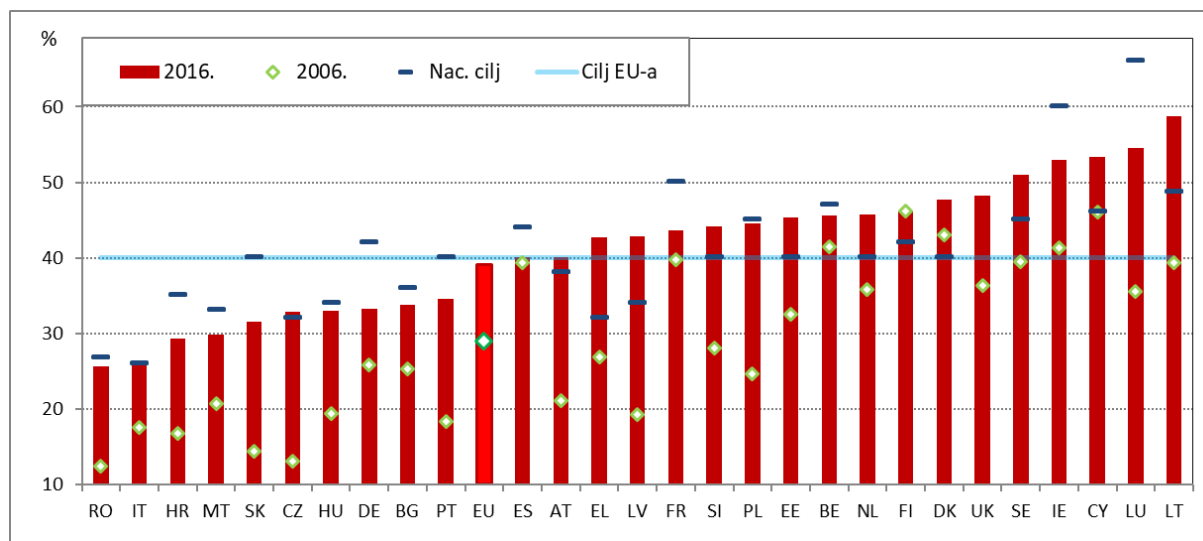
² COM(2017)247 final.

³ U njemačku nacionalnu ciljnu vrijednost (42 %) uključeno je obrazovanje poslije sekundarnog koje nije tercijarno (ISCED razina 4).

Usprkos općem napretku u pogledu te ciljne vrijednosti, **stope stjecanja obrazovanja i dalje se znatno razlikuju po spolu i mjestu rođenja**. U većini država članica postoji mnogo veća vjerojatnost da će žene završiti tercijarno obrazovanje. Stope stjecanja tercijarnog obrazovanja za žene u prosjeku su za gotovo deset postotnih bodova veće od stopa za muškarce.

Osobe rođene u tuzemstvu općenito imaju više stope stjecanja obrazovanja od onih rođenih u inozemstvu iako u nekoliko država članica vrijedi suprotno (grafikon 2.). U Irskoj i Ujedinjenoj Kraljevini osobe koje su rođene izvan EU-a imaju osobito visoke stope stjecanja obrazovanja. S druge strane, osobe rođene u inozemstvu imaju relativno niske stope u Grčkoj, Španjolskoj, Italiji, na Cipru i u Sloveniji.

Grafikon 1. – Stjecanje tercijarnog obrazovanja (stanovništvo u dobi od 30 do 34 godine)

Izvor: Eurostat (LFS – anketa o radnoj snazi, tablica edat_lfse_03). Napomena: pokazateljem je obuhvaćen udio stanovništva u dobi od 30 do 34 godine koji je uspješno završio obrazovanje koje odgovara ISCED razinama od 5 do 8. Nacionalna ciljna vrijednost za Njemačku uključuje postsekundarno netercijarno obrazovanje (ISCED razina 4). Rezultati i nacionalna ciljna vrijednost za Luksemburg uvelike su posljedica visokoobrazovane populacije imigranata koji žive i rade u zemlji, a ne ishod luksemburškog sustava za obrazovanje i osposobljavanje. Francuska nacionalna ciljna vrijednost od 50 % odnosi se na dobnu skupinu 17 – 33. Finska nacionalna ciljna vrijednost uže je definirana od glavne ciljne vrijednosti EU-a te isključuje tehnološke institute. Za dodatne informacije o nacionalnim ciljnim vrijednostima vidjeti http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf

Osim prethodno navedenih problema, u obzir treba uzeti i četiri ostale važne dimenzije politike.

1. Prostorne i društvene nejednakosti.

Sprječavanje prenošenja nejednakosti iz generacije u generaciju problem je koji se može riješiti osiguravanjem pristupa visokom obrazovanju za studente iz svih socioekonomskih skupina. Osobe iz skupina u nepovoljnom položaju i dalje su nedovoljno zastupljene u tercijarnom obrazovanju i imaju više stope napuštanja školovanja.

S tim je često povezan i problem stalnih velikih zemljopisnih razlika u stjecanju

visokog obrazovanja⁴, koji postoji među državama članicama, ali i unutar njih. Te razlike mogu pridonositi nejednakosti u dohotku na regionalnoj razini, uzrokovati „odljev mozgova” i dovesti u pitanje gospodarski rast u predmetnim regijama.

2. Niske stope završavanja obrazovanja upućuju na probleme s učinkovitošću i/ili jednakošću u sustavima za tercijarno obrazovanje. Dugotrajno studiranje i veliki udio studenata koji ne uspiju diplomirati dovode u pitanje učinkovitost sustava visokog obrazovanja.

⁴ Vidjeti: Mind the Gap – education inequality across EU regions (Pazi na razlike – nejednakost u obrazovanju među regijama EU-a), 2012.

Za povećanje učinkovitosti javnih ulaganja u visoko obrazovanje moglo bi biti potrebno uložiti posebne napore kako bi se smanjile visoke stope napuštanja školovanja. Najviše stope napuštanja školovanja u EU-u imaju Belgija, Grčka, Francuska, Italija, Mađarska, Nizozemska, Austrija, Poljska, Rumunjska, Švedska⁵ i Slovenija. Osim toga, stope završavanja školovanja i dalje su obilježene nejednakostima: vjerojatnost da neće završiti tercijarno obrazovanje uvjerljivo je najveća za studente siromašnog socioekonomskog podrijetla⁶.

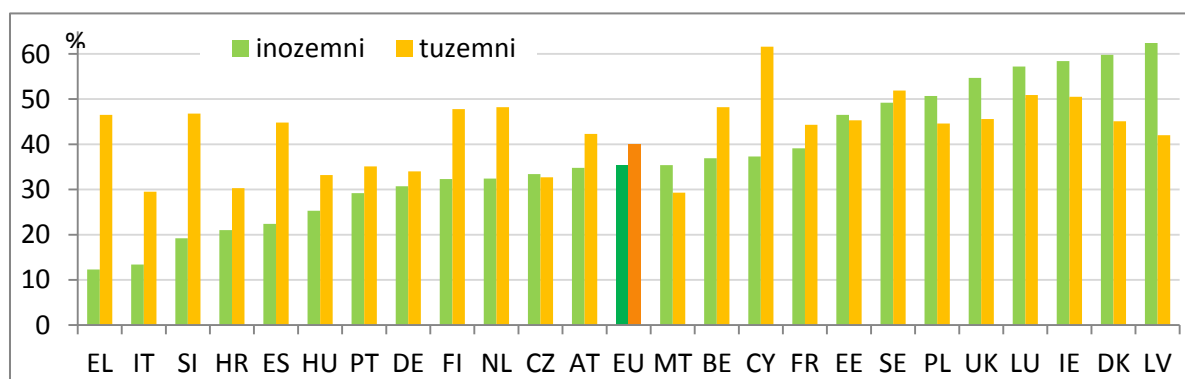
3. Kvalitetu visokih učilišta teško je izmjeriti, a time i povezati s mehanizmima financiranja. Kvaliteta ponuđenog obrazovanja i percipirana dodana vrijednost stečenog visokoškolskog obrazovanja za buduće zaposlenje ključne su u određivanju privlačnosti visokog obrazovanja.

4. S prethodnom je dimenzijom usko povezana **dimenzija nedovoljne usklađenosti visokog obrazovanja s potrebama na tržištu rada**, koja je povezana s niskim stopama zaposlenosti osoba koje su završile tercijarno obrazovanje.

Referentnom vrijednošću EU-a za zapošljivost⁷ prate se stope zaposlenosti visokoobrazovanih osoba u svim državama članicama. Te su stope jedan od kriterija za procjenu relevantnosti ponuđenog visokog obrazovanja za potrebe na tržištu rada i kvalitete samog obrazovanja. Na stope zaposlenosti utječu i kratkoročne fluktuacije u potražnji za radnom snagom koje su posljedica gospodarskih ciklusa. Za ocjenu kvalitete visokog obrazovanja neovisno od njegove relevantnosti bili bi potrebni usporedivi podaci o kompetencijama visokoobrazovanih osoba.

Bližom suradnjom s poslodavcima i dobivanjem veće količine povratnih informacija od visokoobrazovanih osoba pomoglo bi se u povećanju relevantnosti akademskih kurikuluma za pronalaženje posla te bi time studenti mogli donositi bolje odluke prije i tijekom studiranja. Tome pridonose i povećanje raznolikosti u načinu studiranja (kao što su parcijalno studiranje ili učenje na daljinu) te daljnji razvoj višeg strukovnog obrazovanja i stručnog visokog obrazovanja. S pomoću njih se može ponuditi fleksibilnije obrazovanje koje je bolje prilagođeno potrebama poduzeća te sadašnjim i budućim radnicima.

Grafikon 2. – Stjecanje tercijarnog obrazovanja po zemlji rođenja

Izvor: Eurostat (LFS – anketa o radnoj snazi, tablica edat_lfs_9912). Napomena: nisu

⁵ Podatak o stopama napuštanja školovanja za Švedsku uključuje studente koji upisuju pojedine studijske programe, a koji možda nikada nisu namjeravali završiti sve studijske programe potrebne za diplomu (procjenjuje se da ih je u Švedskoj 40 %).

⁶ Pregled obrazovanja i osposobljavanja. Europska komisija / Mreža stručnjaka NESET, 2013.

⁷ Stopa zaposlenosti osoba u dobi od 20 do 34 godine koje su diplomirale u razdoblju od tri godine koje je prethodilo referentnoj godini (vidjeti tematski informativni članak o vještinama za tržište rada u kojem se isto tako razmatraju drugi načini poboljšanja usklađenosti vještina, primjerice, s pomoću boljih informacija o vještinama i boljim predviđanjem potrebe za njima).

dostupni podaci za Bugarsku, Litvu, Rumunjsku i Slovačku.

3. ODGOVOR POLITIKE NA IZAZOVE

Razvijene zemlje kao što su SAD, Kanada, Japan, Južna Koreja i Australija u području stjecanja tercijarnog obrazovanja postižu bolje rezultate od Europe. Relativno niske razine koje Europa postiže mogu dovesti u pitanje njezinu konkurentnost i njezin potencijal za ostvarivanje pametnog razvoja. Do 2020. i nakon toga za većinu novih radnih mjesta bit će potrebno visoko obrazovanje⁸.

Za povećanje razina stjecanja obrazovanja osobito su relevantne sljedeće vrste mjera.

1. Povećanje ukupnih razina stjecanja visokog obrazovanja općenito uključuje povećanje broja upisanih studenata kako bi se uključili studenti iz svih dijelova društva. To znači privlačenje većeg broja studenata s nepovoljnim socioekonomskim ili zemljopisnim podrijetlom, studenata iz etničkih manjina ili studenata s invaliditetom. Povećanje pristupa za nedovoljno zastupljene skupine nije važno samo sa stajališta društvene pravednosti, već je ključno i za zemlje koje su još uvijek u prijelazu s elitnih sustava na masovne sustave visokog obrazovanja te za zemlje suočene s demografskim padom.

Ključne mjere za **povećanje sudjelovanja** uključuju uklanjanje financijskih prepreka sudjelovanju (to je područje u kojem trenutačno postoje različiti trendovi politika) i povećanje fleksibilnosti u načinima ulaska u sustav visokog obrazovanja. Kako bi se prevladale prepreke povećanju pristupa visokom obrazovanju, važno je osigurati postojanje djelotvornih mogućnosti za prijelaz iz strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u visoko obrazovanje. Poboljšanje priznavanja znanja koje je već stečeno u neformalnom kontekstu važna je mjera za mnoge države članice, osobito kako bi se potaknulo više odraslih na upis u visoko obrazovanje.

Mjere za povećanje pristupa ne bi trebalo ograničiti samo na visoko obrazovanje, već bi se njima trebalo obuhvatiti i ranije faze obrazovanja jer osobe iz ranjivih skupina

često ne završe ni sekundarno obrazovanje⁹.

2. Ključna mjera za **povećanje stopa završavanja obrazovanja** i smanjenje duljine trajanja studiranja odnosi se na poboljšanje usmjeravanja i savjetovanja kako bi se studentima pomoglo da odaberu odgovarajući smjer (usmjeravanje prije upisa). To je osobito korisno u sustavima s relativno otvorenim pristupom visokom obrazovanju. Druga je ključna mjera pružanje bolje potpore studentima tijekom studiranja. Općenito, potreban je veći broj pristupa učenju koji su usmjereni na studente, uz postojanje održivih omjera osoblja i studenata te inteligentne primjene IKT podrške. Izradom instrumenata kojima se studentima pruža potpora moglo bi im se pomoći i u završavanju studija.

3. Osiguravanje razvijanja vještina studenata koje su **relevantne u svijetu rada** u okviru visokoškolskih studijskih programa važan je aspekt osiguravanja dugoročne privlačnosti visokog obrazovanja. Nekoliko mjera može imati važnu ulogu u poboljšanju zapošljivosti visokoobrazovanih osoba:

- povećanje opće dostupnosti podataka o zapošljavanju visokoobrazovanih osoba i povećano korištenje predviđanja o vještinama (uključujući praćenje ishoda zapošljavanja visokoobrazovanih osoba)
- jače uključivanje dionika u osmišljavanje i vrednovanje studijskih programa
- sustavnija primjena stručne radne prakse i
- povećanje fleksibilnosti u strukturi studijskih programa, uključujući interdisciplinarne načine učenja.

Svi programi trebali bi, uz razvoj znanja o određenom predmetu, predviđati i razvoj transverzalnih vještina kao što su rješavanje problema, komunikacija i timski rad. U državama članicama s visokim razinama nezaposlenosti visokoobrazovanih osoba, na ishode

⁸ Vidjeti CEDEFOP-ovu prognozu o vještinama.

⁹ Vidjeti tematski informativni članak „Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje”.

zapošljavanja pozitivno će utjecati i preispitivanje broja studenata koji se upisuju u različite programe kako bi se utvrdila područja u kojima postoji prekomjerna ponuda na tržištu rada. Sličan učinak imat će i pružanje boljeg usmjeravanja sadašnjim i budućim studentima.

4. USPOREDNA ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

Budući da države članice imaju različite nacionalne sustave i polazišne točke u pogledu stjecanja visokog obrazovanja, uvelike se razlikuju i njihovi ključni prioriteti u ostvarenju nacionalnih ciljnih vrijednosti u tom području. Unatoč tome, prioriteti pojedinačnih država članica mogu se razvrstati u kategorije u skladu s prethodno istaknutim ključnim dimenzijama politike.

1. Povećanje pristupa visokom obrazovanju. Dvanaest država članica ima neki oblik mehanizma financiranja sa socijalnom dimenzijom koji se temelje na uspješnosti u okviru kojih se visokim učilištima pruža financiranje ako postižu određenu razinu uspješnosti u području socijalnih ciljeva. Najčešće se mehanizmi financiranja koji se temelje na uspješnosti primjenjuju za potporu sudjelovanju studenata s invaliditetom ili nepovoljnim socioekonomskim statusom.

Irska je 2015. donijela „Nacionalni plan za jednakost pristupa visokom obrazovanju“. Taj plan ima pet ključnih ciljeva i njime je utvrđeno više od 30 mjera kojima se osobama iz nedovoljno zastupljenih skupina pomaže da se upišu u tercijarno obrazovanje. Te skupine uključuju studente u nepovoljnom položaju, starije studente ili članove zajednice Irskih putnika.

Češka je povećala iznos bespovratnih sredstava za siromašne studente te za nekoliko programa usmjerenih na zanimanja, kako bi se promicala bolja socijalna raznolikost među studentima u tercijarnom obrazovanju. Švedska je pokrenula istraživanje upravljanja i financiranja visokog obrazovanja radi povećanja udjela studenata čije su obitelji u nepovoljnom položaju. Hrvatska upotrebljava sredstva ESF-a kako bi pružila

potporu studentima čije su obitelji u nepovoljnom položaju.

2. Smanjenje stopa napuštanja školovanja i duljine trajanja studiranja. Estonija je revidirala svoj sustav za financiranje visokog obrazovanja kako bi potaknula studente da završe studij u predviđenom roku. Flamanska regija u Belgiji podupire alternativne pristupe kao što su kratki programi u visokom obrazovanju.

3. Poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja i povećanje njegove relevantnosti za tržište rada. Slovenija ima ambiciozan plan kojim nastoji financiranje visokog obrazovanja u većoj mjeri povezati s uspješnosti. Bugarska primjenjuje financiranje koje se temelji na uspješnosti te usmjerava napore na povećanje sudjelovanja u područjima povezanim sa znanostima, tehnologijom, inženjerstvom i matematikom (STEM). U Malti se s pomoću nekoliko inicijativa nastoji povećati broj osoba s diplomama iz znanstvenih područja.

Flamanska zajednica u Belgiji izradila je akcijski plan za STEM u koji su uključene sve razine obrazovanja, a francuska jezična zajednica u Belgiji usmjerila se na učenje kroz rad u sektorima u kojima su utvrđeni ili se očekuju nedostaci vještina. U Hrvatskoj su studentima u području STEM-a dostupne stipendije financirane sredstvima ESF-a. Estonija je izradila instrument za predviđanje potreba na tržištu rada i potreba za vještinama, uz preporuke za planiranje za budućnost u obrazovanju i osposobljavanju.

Poljska je uvela nacionalni sustav za praćenje visokoobrazovanih osoba kako bi odgovorila na potrebu za boljim informacijama o ishodima na tržištu rada. Rumunjska trenutačno priprema instrument za praćenje uključivanja visokoobrazovanih osoba na tržište rada. Španjolska u okviru nedavno donesenog Nacionalnog pakta o obrazovanju nastoji bolje prilagoditi ponude obrazovanja zahtjevima lokalne industrije, revidirati model financiranja i promicati izvrsnost na sveučilištima. Cipar, Portugal, Slovačka i Švedska nedavno su izradili mjere za poboljšanje osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju.

Datum: 6. 11. 2017.

5. REFERENTNI DOKUMENTI

- Europska komisija: Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2017.
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_hr
- Europska komisija: Tematski informativni članak o vještinama za tržište rada i Tematski informativni članak o osobama koje rano prekidaju školovanje
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/thematic-factsheets/labour-markets-and-skills_hr
- NESSE (2012.), Mind the Gap – education inequality across EU regions (Pazi na razlike – nejednakost u obrazovanju među regijama EU-a)
<http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/mind-the-gap-1>
- NESET (2013.), Drop-out and Completion in Higher Education in Europe among students from under-represented groups (Napuštanje i završavanje školovanja u visokom obrazovanju u Europi među studentima iz nedovoljno zastupljenih skupina)
<http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/HE%20Drop%20out%20AR%20Final.pdf>

6. KORISNI IZVORI

- Europska komisija: Politika visokog obrazovanja
http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education_hr
- Europska mreža stručnjaka za ekonomiju obrazovanja (EENEE)
<http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE.html>
- Mreža stručnjaka za socijalne aspekte obrazovanja i osposobljavanja (NESET: <http://nesetweb.eu/en/>); njezina prethodnica – mreža NESSE – objavila je nekoliko korisnih izvješća, uključujući: Mind the Gap – education inequality across EU regions (Pazi na razlike – nejednakost u obrazovanju među regijama EU-a), 2012.
- CEDEFOP-ova prognoza o vještinama
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/forecasting-skill-demand-and-supply/skills-forecasts.aspx>

PRILOG

Tablica 1. – Stjecanje tercijarnog obrazovanja (ukupno)

	2000.	2006.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ciljna vrijednost
EU-28	22,4 ^{EU27}	29,0	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	39,1	40
Belgija	35,2	41,4	44,4	42,6	43,9	42,7	43,8	42,7	45,6	47
Bugarska	19,5	25,3	28,0	27,3	26,9	29,4	30,9	32,1	33,8	36
Češka	13,7	13,1	20,4	23,7	25,6	26,7	28,2	30,1	32,8	32
Danska	32,1	43,0	41,2	41,2	43,0	43,4	44,9	47,6	47,7	40
Njemačka	25,7	25,8	29,7	30,6	31,8	32,9	31,4	32,3	33,2	42
Estonija	30,8	32,5	40,2	40,2	39,5	42,5	43,2	45,3	45,4	40
Irska	27,5	41,3	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2	52,3	52,9	60
Grčka	25,4	26,9	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2	40,4	42,7	32
Španjolska	29,2	39,4	42,0	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	44
Francuska	27,4	39,7	43,2	43,1	43,3	44,0	43,7	45,0	43,6	50
Hrvatska	–	16,7	24,5	23,9	23,1	25,6	32,1	30,8	29,3	35
Italija	11,6	17,6	19,9	20,4	21,9	22,5	23,9	25,3	26,2	26
Cipar	31,1	46,1	45,3	46,2	49,9	47,8	52,5	54,5	53,4	46
Latvija	18,6	19,3	32,6	35,9	37,2	40,7	39,9	41,3	42,8	34
Litva	42,6	39,4	43,8	45,7	48,6	51,3	53,3	57,6	58,7	48,7
Luksemburg	21,2	35,5	46,1	48,2	49,6	52,5	52,7	52,3	54,6	66
Mađarska	14,8	19,4	26,1	28,2	29,8	32,3	34,1	34,3	33,0	30,3
Malta	7,4 ^u	20,7	22,1	23,4	24,9	26,0	26,5	27,8	29,9	33
Nizozemska	26,5	35,8	41,4	41,2	42,2	43,2	44,8	46,3	45,7	40
Austrija	–	21,1	23,4	23,6	26,1	27,1	40,0	38,7	40,1	38
Poljska	12,5	24,7	34,8	36,5	39,1	40,5	42,1	43,4	44,6	45
Portugal	11,3	18,3	24,0	26,7	27,8	30,0	31,3	31,9	34,6	40
Rumunjska	8,9	12,4	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	25,6	26,7
Slovenija	18,5	28,1	34,8	37,9	39,2	40,1	41,0	43,4	44,2	40
Slovačka	10,6	14,4	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,4	31,5	40
Finska	40,3	46,2	45,7	46,0	45,8	45,1	45,3	45,5	46,1	42
Švedska	31,8	39,5	45,3	46,8	47,9	48,3	49,9	50,2	51,0	40
Ujedinjena Kraljevina	29,0	36,4	43,1	45,5	46,9	47,4	47,7	47,9	48,2	–

Izvor: Eurostat (LFS – anketa o radnoj snazi, tablica [t2020_41]).

Napomena: u nacionalnu ciljnu vrijednost za Njemačku uključeno je postsekundarno netercijarno obrazovanje (ISCED razina 4), no ono nije uključeno u stupce s podacima za razdoblje 2000. – 2016. Francuska i Finska imaju ponešto drugačije definicije nacionalnih ciljnih vrijednosti.

Tablica 2. – Stjecanje tercijarnog obrazovanja po spolu

	Muškarci				Žene				Razlika među spolovima 2016.		Udio žena (%)
	2013.	2014.	2015.	2016.	2013.	2014.	2015.	2016.	Apsolutna (Ž-M)	Relativna (% Ž-M)	
EU-28	32,8	33,6	34,0	34,4	41,4	42,3	43,4	43,9	9,5	24,3	55,9
Belgija	36,2	37,4	36,7	40,4	49,3	50,2	48,7	50,7	10,3	22,6	55,7
Bugarska	21,8	23,4	24,8	27,2	37,6	39,0	39,9	41,0	13,8	40,8	58,3
Češka	24,0	24,2	24,7	27,2	29,6	32,5	35,9	38,7	11,5	35,1	57,2
Danska	35,2	39,4	39,6	41,0	51,8	50,5	55,9	54,6	13,6	28,5	56,3
Njemačka	32,2	32,0	32,2	33,4	33,7	30,8	32,4	33,0	-0,4	-1,2	48,8
Estonija	31,8	32,8	34,5	38,8	53,7	54,2	56,7	52,4	13,6	30,0	55,8
Irska	45,9	45,1	45,1	46,6	58,7	58,6	58,6	58,5	11,9	22,5	58,4
Grčka	30,8	32,9	35,3	36,2	39,0	41,6	45,5	48,8	12,6	29,5	58,7
Španjolska	37,1	36,8	34,8	33,5	47,5	47,8	47,1	46,6	13,1	32,7	58,5
Francuska	39,4	39,2	40,3	38,1	48,4	47,9	49,6	48,8	10,7	24,5	57,5
Hrvatska	21,7	25,6	23,7	22,2	29,7	38,9	38,1	36,7	14,5	49,5	61,6
Italija	17,7	18,8	20,0	19,9	27,3	29,1	30,8	32,5	12,6	48,1	61,8
Cipar	41,6	46,0	46,7	43,9	53,4	58,2	61,6	62,1	18,2	34,1	60,7
Latvija	28,3	27,8	26,8	30,1	53,1	52,3	56,5	56,1	26,0	60,7	64,2
Litva	41,9	44,0	47,2	48,1	60,8	62,7	68,4	68,8	20,7	35,3	60,1
Luksemburg	49,2	49,8	46,8	52,7	55,6	55,4	57,7	56,5	3,8	7,0	50,9
Mađarska	26,8	28,0	27,6	26,4	37,8	40,3	41,0	39,6	13,2	40,0	59,4
Malta	22,7	22,8	23,6	27,4	29,5	30,5	32,2	32,5	5,1	17,1	52,6
Nizozemska	40,1	41,6	43,0	41,7	46,4	48,0	49,6	49,7	8,0	17,5	54,3
Austrija	26,4	38,3	37,5	38,3	27,8	41,6	40,0	42,0	3,7	9,2	51,9
Poljska	32,9	34,2	35,1	35,6	48,4	50,2	52,0	53,9	18,3	41,0	59,2
Portugal	24,0	23,2	23,3	27,3	35,7	38,9	40,1	41,6	14,3	41,3	61,6
Rumunjska	21,6	22,9	24,2	23,9	24,2	27,2	27,2	27,4	3,5	13,7	51,9
Slovenija	31,1	30,0	32,0	33,6	49,6	53,6	56,4	55,3	21,7	49,1	61,3
Slovačka	22,3	22,5	22,8	24,0	31,8	31,5	34,4	39,4	15,4	48,9	60,9
Finska	37,6	38,2	38,1	38,4	52,9	52,6	53,4	54,4	16,0	34,7	57,0
Švedska	41,8	42,4	43,2	43,4	55,2	57,9	57,7	59,2	15,8	31,0	56,3
Ujedinjena Kraljevina	44,4	44,3	44,5	46,0	50,4	51,1	51,1	50,3	4,3	8,9	52,7

Izvor: Eurostat (LFS – anketa o radnoj snazi, tablice [t2020_41] i [lfsa_pgaed]).

Napomena: apsolutna razlika između spolova = stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja za žene – stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja za muškarce. Relativna razlika između spolova = apsolutna razlika između spolova / ukupna stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja * 100. Udio žena (%) = Žene s diplomom tercijarnog obrazovanja u dobi 30 – 34 / ukupno osoba s diplomom tercijarnog obrazovanja u dobi 30 – 34 (u %).

Tablica 3. – Stjecanje tercijarnog obrazovanja po zemlji rođenja

	2010.			2016.			Razlika između rođenih u inozemstvu i tuzemstvu
	Ukupno	Rođeni u inozemstvu	Rođeni u tuzemstvu	Ukupno	Rođeni u inozemstvu	Rođeni u tuzemstvu	
EU-28	33,8	28,3	34,7	39,1	35,3	39,9	-4,6
Belgija	44,4	36,3	46,5	45,6	36,9	48,2	-11,3
Bugarska	28,0	-	27,9	33,8	-	33,7	-
Češka	20,4	31,1	20,1	32,8	33,4	32,7	0,7
Danska	41,2	28,5	42,7	47,7	59,8	45,1	14,7
Njemačka	29,7	23,9	31,2	33,2	30,8	34,1	-3,3
Estonija	40,2	56,6	39,5	45,4	46,5	45,3	1,2
Irska	50,1	55,1	48,5	52,9	58,4	50,5	7,9
Grčka	28,6	11,5	31,7	42,7	12,3	46,5	-34,2
Španjolska	42,0	24,4	47,4	40,1	22,4	44,8	-22,4
Francuska	43,2	32,1	44,9	43,6	39,1	44,3	-5,2
Hrvatska	24,5	14,9	25,3	29,3	20,5	30,2	-9,7
Italija	19,9	12,7	21,3	26,2	13,4	29,5	-16,1
Cipar	45,3	36,2	50,9	53,4	37,1	61,7	-24,6
Latvija	32,6	-	32,8	42,8	62,4	42,0	20,4
Litva	43,8	-	43,6	58,7	-	58,2	-
Luksemburg	46,1	51,2	39,5	54,6	57,2	50,9	6,3
Mađarska	26,1	46,8	25,7	33,0	25,3	33,2	-7,9
Malta	22,1	28,9	21,8	29,9	35,6	29,3	6,3
Nizozemska	41,4	34,2	42,8	45,7	32,4	48,2	-15,8
Austrija	23,4	24,2	23,1	40,1	34,8	42,3	-7,5
Poljska	34,8	-	34,8	44,6	50,7	44,6	6,1
Portugal	24,0	19,9	24,7	34,6	29,2	35,1	-5,9
Rumunjska	18,3	-	18,3	25,6	-	25,6	-
Slovenija	34,8	13,8	36,2	44,2	19,2	46,8	-27,6
Slovačka	22,1	-	22	31,5	-	31,5	-
Finska	45,7	24,7	47,2	46,1	32,3	47,8	-15,5
Švedska	45,3	43,2	45,9	51,0	49,2	51,9	-2,7
Ujedinjena Kraljevina	43,1	42,4	43,3	48,2	54,7	45,6	9,1

Izvor: Eurostat (LFS – anketa o radnoj snazi, tablica [edat_ifs_9912]).